

Program för energieffektivisering och vissa andra frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2012/13:9 Program för energieffektivisering och vissa andra frågor samt motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas motionsyrkanden om programmet för energieffektivisering från den allmänna motionstiden 2012.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering ska upphöra att gälla vid utgången av 2012. Enligt utskottet innebär EU:s nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd att det saknas möjlighet att inleda nya programperioder efter denna tidpunkt. Den upphävda lagen föreslås fortfarande gälla för företag som före utgången av 2012 har godkänts att delta i ett program för energieffektivisering. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till en redaktionell ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätDon. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

I en reservation (MP, V) förordas att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att upphäva lagen om program för energieffektivisering. I en annan reservation (S, MP, V) föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ta fram alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Program för energieffektivisering och vissa andra frågor	6
Propositionen	6
Motionerna	6
Vissa kompletterande uppgifter	7
Utskottets ställningstagande	8
Inledning	8
Upphävande av lagen om program för energieffektivisering	8
Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering	8
Ändring i lagen om måttenheter, mätningar och mätdon	8
Reservationer	9
1. Upphävande av lagen om program för energieffektivisering, punkt 1 (MP, V)	9
2. Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering, punkt 2 (S, MP, V)	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionerna	12
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Upphävande av lagen om program för energieffektivisering

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:9 punkt 1 och avslår motionerna

2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 1 och

2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 1.

Reservation 1 (MP, V)

2. Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18,

2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,

2012/13:N5 av Jennie Nilsson m.fl. (S),

2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) yrkandena 2 och 3,

2012/13:N294 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2012/13:N366 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 9.

Reservation 2 (S, MP, V)

3. Ändring i lagen om måttenheter, mätningar och mätton

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:9 punkt 2.

Stockholm den 25 oktober 2012

På näringsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Lise Nordin (MP), Carina Adolfsson Elgestam (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M), Ingela Nylund Watz (S), Johan Johansson (M), Ingemar Nilsson (S), Anna Steele (FP), Eva-Lena Jansson (S) och Penilla Gunther (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

- proposition 2012/13:9 Program för energieffektivisering och vissa andra frågor
- tre motioner som har väckts med anledning av propositionen
- tre motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2012.

Bakgrund

Energiintensiva företag¹ som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen har sedan lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering trädde i kraft i januari 2005 möjlighet att på frivillig basis delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot att de befrias från energiskatt på elektrisk kraft.

Enligt ett beslut av Europeiska kommissionen 2004 är befrielsen från energiskatten godkänd från statsstödsynpunkt. Stödordningens varaktighet är dock enligt beslutet begränsad till tio år, vilket motsvarar två femåriga programperioder.

Från och med den 2 april 2008 ska nya riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön från kommissionen tillämpas². Av riktlinjerna följer att medlemsstaterna är skyldiga att före den 31 december 2012 ändra stödordningar som avser stöd i form av skattenedsättning eller skattebefrielse som omfattas av det s.k. energiskattedirektivet³. Efter detta datum måste enligt riktlinjerna stödet uppfylla kriterierna ”nödvändighet”⁴ och ”proportionalitet”⁵ för att kommissionen ska kunna godkänna en energiskatt som understiger energiskattedirektivets minimiskattenivå (0,5 öre per kWh).

I maj 2009 gjordes en anmälan till kommissionen om att Sverige önskade få godkännande för att tillämpa skattebefrielser inom ramen för nuvarande program för energieffektivisering även efter utgången av 2012. Kommissionen meddelade Sverige att godkännandet från 2004 fortfarande

¹ Ett företag ska vid tillämpningen av lagen om program för energieffektivitet anses energiintensivt antingen om inköpskostnaderna för energiprodukter och el uppgått till minst 3 procent av företagets produktionsvärde under det s.k. basåret, eller om energi-, koldioxid- och svavelkatterna på de energiprodukter och den el som förbrukats av företaget under basåret uppgått till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde under samma period (4 § första stycket).

² EUT C 82, 1.4.2008.

³ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet.

⁴ I kapitel 4 punkt 158 i riktlinjerna anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att stödet ska anses vara nödvändigt.

⁵ I kapitel 4 punkt 159 i riktlinjerna anges vad som krävs för att stödet ska anses som proportionellt.

är tillämpligt och medger att stödmottagare som deltar i program för energieffektivisering före den 31 december 2012 får beviljas skattebefrielse under en femårsperiod under förutsättning att Sverige förpliktar sig att inte bevilja stöd som överstiger tröskelvärdet för stöd av mindre betydelse⁶ efter den 31 december 2012. Sverige återkallade därefter 2009 års ansökan om statligt stöd.

I juni 2012 upprättades mot bakgrund av EU:s nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd inom Näringsdepartementet promemorian Avveckling av program för energieffektivisering. Promemorian har remissbehandlats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen om program för energieffektivisering ska upphöra att gälla vid utgången av 2012. Den upphävda lagen ska enligt förslaget emellertid fortfarande gälla för företag som har godkänts att delta i ett program för energieffektivisering före utgången av 2012.

Propositionen innehåller också ett förslag till ändring av lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton av redaktionell karaktär. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

⁶ Det innebär 200 000 euro för ett företag under en treårs period.

Utskottets överväganden

Program för energieffektivisering och vissa andra frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att upphäva lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering och förslag till ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton. Samtliga motionsyrkanden avslås av riksdagen.

Jämför reservationerna 1 (MP, V) och 2 (S, MP, V).

Propositionen

Regeringen bedömer att EU:s nya miljöstödsriktlinjer från 2008 innebär att det saknas förutsättningar att inleda nya programperioder efter utgången av 2012 och föreslår därför att lagen om program för energieffektivisering upphör att gälla vid samma tidpunkt. Den upphävda lagen ska dock enligt de övergångsbestämmelser som regeringen föreslår fortfarande gälla för företag som före utgången av 2012 har godkänts att delta i ett program för energieffektivisering.

I samband med en lagändring¹ våren 2012 fick en hänvisning i 3 § 3 lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton en författningstekniskt missvisande utformning eftersom hänvisningen gäller 2 § *första stycket* och den paragrafen endast innehåller ett stycke. Regeringen föreslår därför att orden "första stycket" tas bort i hänvisningen.

Motionerna

I kommittémotion 2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V) framför motionärerna att regeringen borde ha tagit strid för programmet för energieffektiviserings fortlevnad och föreslår att regeringens förslag om att upphäva lagen om program för energieffektivisering avslås.

Även i motion 2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) föreslås att regeringens förslag om att upphäva lagen om program för energieffektivisering avslås (yrkande 1). Programmet för energieffektivisering bör enligt motionen behållas och ärendet prövas i EU.

I kommittémotionerna 2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18 och 2012/13:N366 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 9 anför motionärerna att programmet för energieffektivisering har varit mycket

¹ SFS 2012:174.

framgångsrikt för den svenska industrins energieffektivisering och att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över alternativa åtgärder för energieffektivisering för hela den svenska industrin.

Enligt kommittémotion 2012/13:N5 av Jennie Nilsson m.fl. (S) bör regeringen ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till ett nytt energieffektiviseringsprogram för hela den svenska industrin.

I motion 2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) framför motionärerna att regeringen, samtidigt som en prövning av statsstödsärendet om programmet för energieffektivisering görs i EU, omgående behöver utveckla ett liknande program som bygger på erfarenheterna och framgångsfaktorerna i programmet för energieffektivisering (yrkande 2). Det är viktigt att det inte uppstår något glapp i effektiviseringsarbetet och att företagen får behålla långsiktiga villkor i sitt miljöarbete, anför det. Vidare anser motionärerna att befintliga program för energieffektivisering bör breddas till att omfatta även mindre företag eller att ett liknande program för mindre företag presenteras som ersättning för eller komplement till det nuvarande programmet (yrkande 3).

Motionärerna i kommittémotion 2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V) vill att regeringen ska återkomma med ett förslag till lösning där program för energieffektivisering kan leva vidare i någon form (yrkande 2). Det finns även viktiga erfarenheter från programmet för energieffektivisering som kan användas för ytterligare energieffektivisering, menar motionärerna. Energieffektivisering har t.ex. blivit en integrerad del av koncernledningarnas arbete och flera kluster har också bildats i vilka goda exempel spritts, energisystemsperspektiv tagits och överföring av kunskap gjorts. Dessa beteendefarenheter som programmet bidragit till bör tas till vara och de kluster som bildats bör hållas ihop, anser motionärerna (yrkande 3).

I kommittémotion 2012/13:N294 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 2 begär motionärerna ett tillkännagivande om att när programmen för energieffektivisering avslutas 2014 måste Sverige stå klart för att införa ett nytt program som är anpassat till EU:s nya s.k. energieffektiviseringsdirektiv.

Vissa kompletterande uppgifter

Enligt uppgift från Näringsdepartementet kommer arbetet med hur energieffektivisering i energiintensiv industri kan främjas framöver att samordnas med arbetet med att genomföra det nya s.k. energieffektiviseringsdirektivet i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar först ställning till regeringens förslag om att upphäva lagen om program för energieffektivisering och motionsyrkandena som rör detta. Därefter behandlar utskottet motionsyrkandena som rör alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering. Slutligen behandlas förslaget om ändring i lagen om måttenheter, mätningar och mätton.

Upphävande av lagen om program för energieffektivisering

Förutsättningarna för program för energieffektivisering har förändrats sedan lagen infördes. EU:s miljöstödsriktlinjer från 2008 innebär att det saknas möjlighet att inleda nya programperioder efter utgången av 2012. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om att lagen om program för energieffektivisering ska upphöra att gälla och att övergångsbestämmelser införs för företag som före utgången av 2012 har godkänts att delta i ett program för energieffektivisering.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionen i berörd del och avstyrker motionerna 2012/13:N4 (V) och 2012/13:N6 (MP) i aktuella delar.

Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering

Energieffektivisering är ett viktigt medel för att nå målsättningar om ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan, ökad försörjningstrygghet och ökad konkurrenskraft. Det är väsentligt att arbetet med att främja en effektiv användning av energi fortsätter. I EU har nyligen det nya s.k. energieffektiviseringsdirektivet antagits, som ska genomföras i Sverige. Arbetet med hur energieffektivisering i energiintensiv industri kan främjas framöver kommer enligt uppgift från Näringsdepartementet att samordnas med arbetet med att genomföra direktivet. Detta är enligt utskottet ändamålsenligt. Utskottet anser därför inte att riksdagen behöver uppmana regeringen att se över alternativ till programmet för energieffektivisering eller att tillvarata de erfarenheter som gjorts av programmet för energieffektivisering.

Motionerna 2012/13:MJ424 (S), 2012/13:N4 (V), 2012/13:N5 (S), 2012/13:N6 (MP), 2012/13:N294 (V) och 2012/13:N366 (S) avstyrks i aktuella delar.

Ändring i lagen om måttenheter, mätningar och mätton

Utskottet tillstyrker propositionen i denna del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Upphävande av lagen om program för energieffektivisering, punkt 1 (MP, V)

av Lise Nordin (MP) och Kent Persson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 1 och

2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) yrkande 1 och avslår proposition 2012/13:9 punkt 1.

Ställningstagande

Lagen om program för energieffektivisering är en grundförutsättning för det mycket framgångsrika programmet för energieffektivisering för den elintensiva industrin. Om programmet läggs ned återstår inget effektiviseringsprogram som både är effektivt och har stöd från industrin. Regeringen har inte tagit någon strid för att programmet ska kunna fortsätta. Enligt regeringens tolkning av EU:s nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd saknas det förutsättningar för att inleda nya programperioder. Det finns emellertid alltid flera sätt att tolka regelverk. Vi anser att Sverige bör behålla programmet och låta ärendet prövas i EU.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2012/13:N4 (V) och 2012/13:N6 (MP) i aktuella delar och avstyrks propositionen i berörd del.

2. Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering, punkt 2 (S, MP, V)

av Lise Nordin (MP), Carina Adolfsson Elgestam (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Eva-Lena Jansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13: MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18,

2012/13: N4 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,

2012/13: N5 av Jennie Nilsson m.fl. (S),

2012/13: N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP) yrkandena 2 och 3,

2012/13: N294 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2012/13: N366 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 9.

Ställningstagande

Energieffektivisering är en investering för att minska sårbarheten och kostnaden för industrin. Energieffektivisering är också den kanske viktigaste vägen till en förnybar energisektor. Investeringar i energieffektivisering har också visat sig vara en mycket lönsam affär. Programmet för energieffektivisering har varit mycket framgångsrikt för den elintensiva industrins energieffektivisering. Regeringen har ett ansvar för att se över vilka alternativ det finns för att stimulera energieffektivisering för näringslivet och bör återkomma med förslag till lösning där programmet för energieffektivisering kan leva vidare i någon form. Ett program bör utvecklas som liknar programmet för energieffektivisering och bygga på erfarenheterna och framgångsfaktorerna i programmet för energieffektivisering. Intresset för energieffektivisering har tack vare programmet blivit en integrerad del av koncernledningarnas arbete. Flera kluster har också bildats i vilka goda exempel sprits, energisystemsperspektiv tagits och överföring av kunskap gjorts. De beteenderfarenheter som programmet för energieffektivisering har bidragit till bör tas till vara och de kluster som bildats bör hållas ihop. Vi anser att regeringen omgående bör ge Statens energimyndighet i uppdrag att se över alternativa åtgärder för energieffektivisering och att hela den svenska industrin ska omfattas, även de företag som inte tillhör de mest energiförbrukande, inklusive små och medelstora företag. Det är viktigt att det inte uppstår något glapp i effektiviseringsarbetet och att företagen får behålla långsiktiga villkor i sitt miljöarbete.

Riksdagen bör därför uppmana regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2012/13: MJ424 (S), 2012/13: N4 (V), 2012/13: N5 (S), 2012/13: N6 (MP), 2012/13: N294 (V) och 2012/13: N366 (S) i aktuella delar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:9 Program för energieffektivisering och vissa andra frågor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon.

Följdmotionerna

2012/13:N4 av Kent Persson m.fl. (V):

1. Riksdagen beslutar att avslå propositionens förslag att upphäva lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till en lösning där programmen för energieffektivisering kan leva vidare i en eller annan form.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda erfarenheter från programmen för energieffektivisering när det gäller informationsinsatser och arbete med kluster.

2012/13:N5 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Energimyndigheten att ta fram förslag till ett nytt energieffektiviseringsprogram för hela den svenska industrin.

2012/13:N6 av Lise Nordin och Jonas Eriksson (båda MP):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering (punkt 1.1 i propositionen).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla ett nytt program för effektivisering som ersättning för PFE.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla ett PFE-liknande effektiviseringsprogram för mindre företag.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om programmet för energieffektivisering (PFE) och dess utformning.

2012/13:N294 av Kent Persson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt spridande av information och klusterbyggande i PFE-programmets anda.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt PFE-program efter 2014.

2012/13:N366 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över alternativa åtgärder för energieffektivisering för hela den svenska industrin.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering

Härigenom föreskrivs att lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering ska upphöra att gälla vid utgången av 2012.

Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för företag som före utgången av 2012 har godkänts att delta i ett program för energieffektivisering enligt 3 §.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om

1. krav på och kontroll av förpackningsstorlek och kontroll av mängduppgifter på färdigförpackade varor,

2. krav i fråga om särskild kundvåg i detaljhandeln, och

3. krav på och kontroll av elmätare även om de förutsättningar som anges i 2 § *första stycket* inte är uppfyllda.

3. krav på och kontroll av elmätare även om de förutsättningar som anges i 2 § inte är uppfyllda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

¹ Senaste lydelse 2012:174.